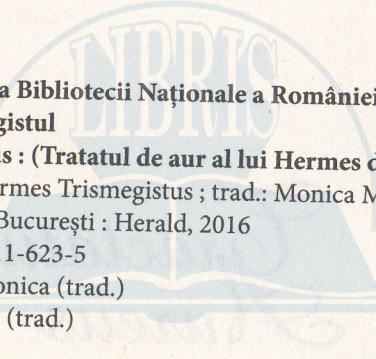

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Hermes Trismegistul

Tractatus Aureus : (Tratatul de aur al lui Hermes despre Piatra Filosofilor) / Hermes Trismegistus ; trad.: Monica Medeleanu, Gabriela Nica. - București : Herald, 2016
ISBN 978-973-111-623-5
I. Medeleanu, Monica (trad.)
II. Nica, Gabriela (trad.)

133

Hermes Trismegistus

Tractatus Aureus

(Tratatul de aur al lui Hermes
despre Piatra Filosofilor)

Studii introductive și comentarii:

MARGARET ATWOOD & ISRAEL REGARDIE

Traducere:

MONICA MEDELEANU & GABRIELA NICĂ

Toate drepturile rezervate. Nicio parte a acestei cărți nu poate fi reprodusă sau transmisă sub nicio formă și prin niciun mijloc, electronic sau mecanic, inclusiv fotocopiere, înregistrare sau prin orice sistem de stocare a informației, fără permisiunea editorului. Ediție în limba română publicată de Editura Herald. Copyright © 2016

EDITURA HERALD
București

2. Fermentul descris aici nu este nimic altceva decât spiritul vital, libidoul. Când este ajutat să urce spre suprafață din adâncurile întunecate ale lumii subterane, acesta poate de unul singur să afecteze în asemenea măsură diferențele părți ale psihicului, încât ajunge să actioneze în conformitate cu natura unui ferment și să le transforme. Pentru începutul acestei acțiuni de transformare este indispensabilă unitatea individualității – altfel, nu are loc fermentarea, ci dezintegrarea și haosul.

5. Rezultatul integrării poate fi, la început, în asemenea măsură de tulburător încât viața începe să i se prezinte într-o lumină cu totul diferită privirii încrăzoare a celui ce experimentează. Acesta a depășit vechiul punct de vedere nevrotic, însă a pătruns într-o lume în care nu este sigur pe sine. Este o stare temporară de îndoială și de perplexitate. Iar această stare nu este deloc plăcută. Însă este vorba doar de un loc în care ne oprim temporar și care dispără atunci când viziunea se obișnuiește și se familiarizează cu lucruri care îi fuseseră străine, cu o perspectivă mai stabilă și, de aceea, mai fericită și mai echilibrată.

Cuprins

Notă asupra ediției	5
Teoria transmutării și Materia Prima a filosofilor	7
Tractatus Aureus - Tratatul de aur al lui Hermes despre	
Piatra Filosofală	29
Secțiunea I	31
Secțiunea II	40
Secțiunea III	49
Secțiunea IV	53
Secțiunea V	57
Secțiunea VI	60
Secțiunea VII	62
Partea a doua	67
Prolegomene la <i>Tratatul de aur</i> al lui Hermes	69
Tractatus Aureus - Tratatul de aur al lui Hermes despre	
Piatra Filosofală	93
Secțiunea I	95
Secțiunea II	99
Secțiunea III	105
Secțiunea IV	107
Secțiunea V	110
Secțiunea VI	112
Secțiunea VII	114
Comentarii	117

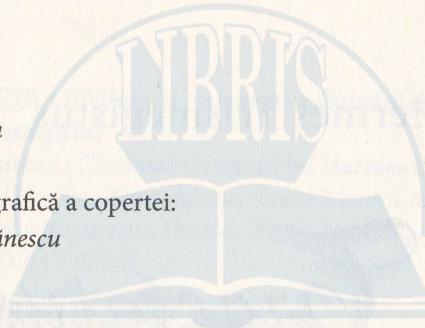
Redactor:
Radu Duma

Concepția grafică a copertei:
Diana Șerbănescu

DTP:
Corina Rezai

Lector:
Marian Sândulache

Pentru noutăți și comenzi
vizitați site-ul nostru:
www.edituraherald.ro
sau contactați-ne la:
office@edituraherald.ro
OP.10 - CP.33 Sect. II București
Tel: 021.319.40.60, 021.319.40.61
Fax: 021.319.40.59, 021.319.40.60
Mob: 0744.888.388, 0771.664.320

Într-o lume în care tehnologia digitală crește rapid, editura INBRIS se concentrează pe ceea ce este deosebit de valoare: cunoașterea și experiența. Într-un moment în care informația este la dispoziție cu doar un click, INBRIS își propune să aducă cunoașterea și experiența în prim-plan, oferind publicului românesc cărți de calitate și înțelegere profundă.

Notă asupra ediției

În lucrarea sa intitulată *Tradiția secretă în alchimie*, Arthur Waite ne informează că *Tratatul de aur* al lui Hermes a apărut pentru prima dată la Leipzig, în anul 1600, la editura Guecias, fiind reeditat în 1610 sub denumirea de: *Hermetis Trismegisti: Tractatus vere aureus de lapidis philosophici secreto*, Valentinus Am Ende imprimebat, Lipsiae, 1610. Ultima ediție (despre care unii susțin totuși că ar fi fost tipărită ceva mai devreme, în 1566) este însoțită de un edificitor comentariu aparținând lui Dominicus Gnosius. O versiune în limba engleză, bazată pe un text latin târziu, a fost inclusă de William Salmon în lucrarea sa *Medicina Practica*. Ediția folosită de Margaret Atwood (în prima parte a volumului nostru) diferă de cea a lui Salmon, ceea ce ar indica o sursă necunoscută, pe care din păcate autoarea nu o menționează.

Cât privește varianta utilizată de Israel Regardie (în partea a doua a cărții de față), este dificil de spus căruia alchimist aparține, deși au fost avansate mai multe nume: Johann Grasseus, care a compilat colecția de texte *Dyas Chymica Tripartita*; Madathanus, autorul mai multor tratate alchimice renumite în epocă; Sincerus Renatus, membru

activ al societății „Frații Crucii de Aur”, având în vedere că lucrarea este dedicată *Fratribus Aureae Crucix*. Ultima variantă pare credibilă, dacă ținem seama că *Tractatus Aureus* are strânsă legături cu o altă scriere, bine-cunoscută roza-crucienilor, intitulată *Geheime Figuren der Rosenkreuzer aus dem 16ten and 17ten Jahrhundert* și publicată la Altona în perioada 1785-90.

Între cele două versiuni ale Tratatului lui Hermes reunite în ediția română există pe alocuri diferențe semnificative, extrem de interesante pentru cititorul preocupat de Arta alchimică. La fel de provocatoare sunt și abordările celor doi comentatori, cu atât mai mult cu cât acestea sunt făcute din perspective diferite implicând mistica, psihologică și metafizica, ceea ce indică limpede polisemia textului alchimic.

Este cât se poate de evident că *Tractatus Aureus* nu ține de *Corpus Hermeticum*. Deși originea sa nu a putut fi stabilită cu exactitate, în toată perioada Evului Mediu a fost considerat de origine arabă. În ciuda numelui pe care îl poartă, paternitatea acestei scrimeri continuă să fie obiect de controversă. Ce putem spune însă cu certitudine este că *Tractatus Aureus* rămâne una din cele mai vechi și mai complete lucrări dedicate Marii Operelor, fiind considerată de alchimiștii din toate timpurile drept o elucidare a simbolismului alchimic general și, mai ales, o expunere completă a Artei lor.

Radu Duma

Teoria transmutării și Materia Prima a filosofilor

Est in Mercurio quicquid quaerunt Sapientes

Turba Ecercit.1.

Teoria alchimiei, deși rămâne pentru cei mai mulți oameni o taină, este foarte simplă; fundamentul acesteia poate fi cuprins într-o afirmație a lui Arnold de Villanova, din scrierea sa intitulată *Speculum*:

În natură există o materie pură, care, fiind descoperită și adusă prin artă la desăvârsire, transformă în sine însăși în mod proporțional toate corpurile nedesăvârsite pe care le atinge.

Iar acesta pare să fie adevaratul fundament al transmutației metalelor și al oricărei alte operațiuni; și anume, omogenitatea substanței radicale a tuturor lucrurilor. Întreaga doctrină hermetică pare să plece de la presupoziția că metalele, mineralele și toate genurile de naturi provin din aceleasi principii prime și pot fi reduse la baza lor comună sau Materia Prima mercurială.

Corful multiform al lumii se află la vedere, însă sursa este pretutindeni ascunsă, analiza obișnuită neputând descoperi această Materie Universală cunoscută doar de către inițiați. S-a obiectat astfel că speciile naturale nu pot fi transmutate, întrucât transmutația unor specii diferite una în cealaltă implică amestec și un produs corrupt; astfel, dacă s-ar admite că se poate infuza, prin orice mijloc, aur în plumb sau o altă formă inferioară, produsul tot imperfect ar rămâne, specia superioară fiind întinată de amestecul inferior; iar rezultatul nu ar fi de fapt aur, ci o natură intermediară, în funcție de virtutea proporțională a metalelor unite. Întrucât speciile sunt indestructibile, transmutația metalelor a fost considerată un sofism și nu o artă adevărată.

Dar, alchimiștii nu susțin că speciile sunt cele supuse transmutării și nu spun nici că plumbul ca plumb sau mercurul ca mercur particular pot fi transformate în aur, tot așa cum nici un câine nu poate fi transformat în cal și nici o margareta în lalea sau viceversa. Ei urmăresc însă umidul radical din care toate acestea sunt alcătuite, despre care afirmă că poate fi extras prin artă din forme inferioare, fiind eliberat prin forța unui ferment sau a unei atracții superioare.

Nu speciile, spune Roger Bacon, sunt transmutate, ci mai curând subiectul lor.¹ Așadar, prima operațiune constă din reducerea corpului la apă, adică la mercur, ceea ce poartă numele de Soluție, care reprezintă fundamentalul întregii arte². Iar prima preparare și temelie a artei hermetice, spune autorul tratatului *Rosarium*, este Soluția și reducerea corpu-

¹ *Species non transmutantur, sed subjecta specierum optime et propriissime.*

² Vezi Rogeri Bachonis, *Radix Mundi et Speculum Alchemiae*.

lui la apă, care este argintul viu: căci este bine să știu de către artizani că speciile nu pot, în sine, să fie transmutate, din moment ce nu se pot corupe; ci pot fi transformate Subiectele speciilor, fiindcă sunt corruptibile și se pot schimba. Iar Subiectele speciilor nu pot fi la rândul lor transmutate dacă nu sunt mai întâi reduse la materia lor originară și astfel devenite libere să treacă de la o formă la alta. Lucrul acesta nu este contrar rațiunii, pentru că eliminarea unei forme permite introducerea alteia, așa cum se poate observa în operațiile grosiere, precum fabricarea sticlei din cremene, pietre și cenușă. Așadar, filosoful experimentat ar trebui să fie mult mai capabil să corupă Subiectul naturilor și să introducă o nouă Formă. Arnold, admisând la rândul său că speciile sunt indestructibile, sfătuiește ca Subiectul să fie eliberat printr-o reducție artificială¹ – *Species non transmutari sed individua specierum*². La fel și Avicenna³ și Aristotel⁴.

Când, așadar, Raimundus Lullus, vorbind despre Artă, declară că speciile sunt absolute și nu pot fi schimbate una

¹ *Species metallorum transmutari non possunt: et hoc verum est ut ipsi asseruunt, nisi ad primam materiam redigantur. Reductio autem illorum ad primam materiam est facilis etc.* - Liber Perfect. Magist., sub initio.

² *Speculum Alchymiae Arnoldi*, Octava Dispositio. Vezi de asemenea, în Rosario, lib. i. cap. ix, Quid sit opus physicum; de asemenea Clangor Buccinae, *Tractatus mirabilis*, de Luna Philosophica Enigmata Diversa.

³ *Sciunt Artifices Alchymiae species sive formas species metallorum vere transmutari non posse nisi in primam materia et sic in aliud quam prius permutentur* — Lib. ii. *Tractat. i. cap. iv. De Operat. Med. Sing.*

⁴ *Metalla autem omnia, ut ad rem redeam, fiunt ex una eademque materiam etc.* — *Meteor*, lib. iii. cap. xv.